

Gemeente Hengelo

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Adviesraad en cliëntparticipatie sociaal domein	1083012		\$datumond\$

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 29 oktober jl. heeft uw gemeenteraad het beleidsplan 'Met respect ... op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning' vastgesteld.

Met de vaststelling van dit plan is afgesproken te komen tot een brede adviesraad voor de drie transities (op beleidsniveau) én de daadwerkelijke cliëntparticipatie vorm te geven per transitie (op cliëntniveau). Hierover heeft uw raad twee moties aangenomen. Met de motie 'Geef de jeugd een eigen stem' draagt u op de jongeren, maar ook hun ouders/verzorgers, expliciet een stem te geven bij de cliëntparticipatie Jeugd. Met de motie van de raadsvergadering van 10 juni verzoekt u om zo spoedig mogelijk te komen tot het realiseren hiervan en voorafgaand daaraan met de gemeenteraad deze te bespreken op een politieke markt.

Het college heeft daarom bijgaand Plan Adviesraad en cliëntparticipatie sociaal domein – in concept - opgesteld. Het is een nadere invulling van genoemd beleidsplan en is de uitwerking van de moties. Wij verwoorden in het plan hoe wij de cliëntparticipatie in het sociaal domein vorm willen geven met daarbij de taken en rollen van de adviesraad sociaal domein en de cliëntparticipatie per transitie. Dit plan is het resultaat van gesprekken met intern en extern betrokkenen hierover.

Via deze brief sturen wij u ons concept plan toe en stellen wij u voor om – conform uw motie van 10 juni jl. – in een beeldvormende politieke markt u verder hierover te informeren en uw zienswijze op te halen, alvorens wij het plan definitief vaststellen. Onze voorkeur gaat hierbij uit naar de politieke markt van 1 september.

In vervolg hierop zullen wij als college met hulp van de zienswijze het plan definitief vast te stellen en uw gemeenteraad hierover informeren. Daarna zal begonnen worden met de werving van kandidaten voor de adviesraad via een gemeente-advertentie. Het streven is om in het najaar de adviesraad te installeren in een bijeenkomst, waarvoor ook de leden van de andere raden en vertegenwoordigers uit het jeugddomein worden uitgenodigd.

Wij veronderstellen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en vernemen graag of u op ons voorstel in wilt gaan.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,
\$handtekening\$
\$naam\$

Bijlagen: 1

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

CONCEPT-PLAN

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN EN CLIËNTPARTICIPATIE PER TRANSITIE

d.d. 14 juli 2015

INHOUD

1. Inleiding.....	2
Context.....	2
Proces.....	2
2. Huidige situatie	2
Reikwijdte cliëntparticipatie	3
3. Hoe gaan we cliëntparticipatie voor het sociaal domein organiseren? De hoofdlijnen.	3
Uitgangspunten.....	3
De hoofdlijnen in beeld	4
Samenwerking met de gemeente	5
Opgaan van de huidige Adviesraad Inkomen en Arbeid in de Integrale Adviesraad	5
4. Adviesraad Sociaal Domein nader uitgewerkt	5
Rol en taken	5
Organisatie	6
Werkwijze.....	6
Samenwerking met de gemeente	6
5. Cliëntparticipatie per transitie nader uitgewerkt	7
Rol en taken	7
De wmo cliëntenraad	7
De cliëntenraad Minima Hengelo (voorheen cliëntenraad wet werk en bijstand)	8
Ondersteuning door Stichting cliëntenraad Wet Werk en Bijstand (stichting CWWB)	8
Cliëntparticipatie jeugd	8
6. Ondersteuning en financiën	9
Financiële ondersteuning.....	9
Vrijwilligersbijdrage.....	10
7. De implementatie en monitoring.....	10
Implementatie.....	10
Monitoring	11
Bijlagen:.....	11

1. INLEIDING

Per 1 januari 2015 heeft het Rijk meer taken binnen het sociale domein overgedragen aan de gemeenten. Vanaf die datum is onze gemeente, net als andere gemeenten, verantwoordelijk voor de zorgtaken op het gebied van de Wmo (wet maatschappelijke ondersteuning), de Jeugdzorg en de invoering van de Participatiewet. Deze drie transities, brengen veel veranderingen met zich mee, waarbij we beleidskeuzes moeten maken. Hierbij willen we de inwoners en cliënten zoveel mogelijk betrekken. Als gemeente Hengelo hechten we daar veel waarde aan. Hoe we deze cliëntparticipatie vorm willen geven, daarover gaat dit plan.

CONTEXT

De contouren van de cliëntparticipatie sociaal domein zijn geschetst in het beleidsplan 'Met respect ...'. Met de vaststelling van dit plan (29 oktober 2014) is afgesproken te komen tot een brede adviesraad voor de drie transities (op beleidsniveau) én de daadwerkelijke cliëntparticipatie vorm te geven per transitie, waar wenselijk en mogelijk via cliëntenraden (op cliëntniveau); dit zijn de beslispunten 31 en 32 uit het beleidsplan. Het beleidsplan is unaniem door de gemeenteraad aangenomen. De motie 'Geef de jeugd een eigen stem' (motie 4, 29 oktober 2014) draagt op de jongeren, maar ook hun ouders/verzorgers, expliciet een stem te geven bij de cliëntparticipatie Jeugd.

Tijdens de raadsvergadering van 10 juni 2015 is de motie aangenomen om zo spoedig mogelijk te komen tot het realiseren ervan en voorafgaand daaraan met de gemeenteraad deze te bespreken op een politieke markt.

Dit plan is de nadere invulling van genoemd beleidsplan en is de uitwerking van de moties. Het geeft aan hoe te komen tot een brede adviesraad sociaal domein, de taken en rollen die hierbij horen en de cliëntparticipatie per transitie (Wmo, participatie en jeugd).

Daarnaast verplicht wet- en regelgeving alle gemeenten tot het organiseren van cliëntenparticipatie op de terreinen van de drie transities. Hoe dat precies moet worden georganiseerd is aan de gemeente zelf.

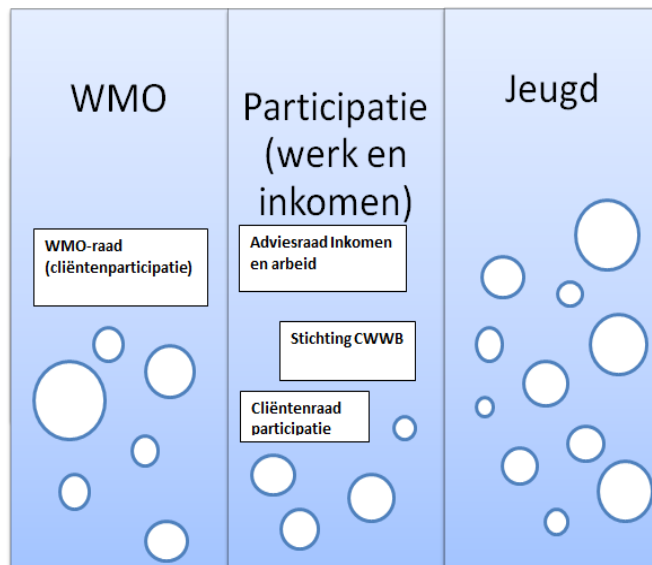
PROCES

Dit plan is het resultaat van gesprekken met intern en extern betrokkenen over de rollen en taken van de Adviesraad sociaal domein en de cliëntparticipatie per transitie. Gesproken is met de bestaande cliënten- en adviesraden (Wmo-clientsraad, de Adviesraad Inkomen en Arbeid, de Cliëntenraad wet werk en bijstand en de stichting Cliëntenraad Wet Werk en Bijstand). Voor jeugd zijn verkennende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van Ouders en Onderwijs Twente, Platform Alle Ouders en Onderwijs Hengelo, Ondertussen074 en maatschappelijke partners. Het onderzoek door twee Saxion studenten heeft bijgedragen aan het inzicht hoe jongeren betrokken willen zijn bij het beleid rondom jeugdhulp ('Participeer jij mee?', Saskia Rutenfrans en Nel Waanders, juni 2014). Tijdens de bijeenkomst 'Jeugdzorg, een half jaar op weg' van 25 juni jl. is de richting voor cliëntparticipatie jeugd verder afgetast.

Intern is de kennis en ervaring ingebracht door collega's van Wmo, werk en inkomen, jeugd. Een werkgroep vanuit deze disciplines heeft het proces begeleid.

2. HUIDIGE SITUATIE

In onze gemeente is de cliëntparticipatie voor een deel van het sociaal domein georganiseerd, voor een deel nog niet. Wij hebben een cliëntenraad voor de Wmo en een cliëntenraad voor de Wet werk en bijstand. Beide kennen een lange historie. Het beleidsveld Werk en Inkomen kent naast de cliëntenraad Wet Werk en Bijstand, de stichting Belangenbehartiging van de cliënten van Wet Werk en Bijstand Hengelo (stichting CWWB). Deze stichting faciliteert de cliëntenraad. Daarnaast is er een Adviesraad Inkomen en Arbeid, die adviseert op beleidsontwikkeling voor dit beleidsveld. Voor het beleidsveld jeugd bestaat er geen (overkoepelende) cliëntenraad. De transitie op dit gebied is het grootst. Heel veel taken op gebied van jeugdzorg zijn naar de gemeenten gedecentraliseerd. Hoewel er geen overkoepelende cliëntenraad bestaat, is er wel cliëntparticipatie in het jeugdveld. Zo beschikken de jeugdzorginstellingen over hun eigen cliëntenraden en zijn er verschillende belangengroeperingen in dit werkveld.

Huidige situatie cliëntparticipatie sociaal domein met bestaande (cliënten)raden. De bollen illustreren de verschillende thema's, belangenorganisaties en dynamiek.

REIKWIJDTE CLIËNTPARTICIPATIE

In dit plan gaat het over cliëntparticipatie; het vroegtijdig betrekken van cliënten en gebruikers in het beleidsproces op gemeentelijk niveau. Het gaat om collectieve cliëntparticipatie, de gemeenschappelijke belangen van groepen cliënten/gebruikers. Met cliëntparticipatie betrekken we inwoners en cliënten bij de vorming van beleid en verbetering van de kwaliteit van het beleid in het sociaal domein.

Daarnaast kent de gemeente ook verschillende mogelijkheden voor de inwoner/cliënt om zijn of haar individuele belangen naar voren te brengen en indien nodig te verdedigen. Hierover gaat dit plan niet, deze mogelijkheden zijn elders geregeld. Zo kan iedere cliënt beroep doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon, de cliëntondersteuning. Voor jeugdzorg is dit centraal geregeld via de VNG. Voor de Wmo is cliëntondersteuning belegd bij de wijkteams. Voor het hele sociale domein is er bezwaar- en beroep mogelijk bij de gemeente indien de cliënt het niet eens is over het wel/niet toekennen van een individuele voorziening en kent de gemeente een meldpunt klachten en een formele klachtenprocedure. Ook veel zorginstellingen kennen een eigen klachtenregeling. Daarnaast hanteert de gemeente diverse instrumenten om de mening en tevredenheid van de Hengelse inwoners over onder andere het sociale domein te horen/meten, zoals de inzet van jaarlijkse klanttevredenheidsmetingen, diverse vormen van monitoring en het Hengelo panel.

3. HOE GAAN WE CLIËNTPARTICIPATIE VOOR HET SOCIAAL DOMEIN ORGANISEREN? DE HOOFDLIJNEN.

Het doel van het gemeentelijk beleid voor het sociaal domein is erop gericht dat alle inwoners van de gemeente Hengelo op basis van zelfredzaamheid optimaal kunnen meedoen. Indien nodig kunnen inwoners daarbij ondersteund worden. Ondersteuning op maat, passend bij wat ze zelf kunnen. Ze worden daarbij met respect behandeld. Het is van belang dat ieder dit ook zo ervaart en uitgenodigd wordt om mee te denken en mee te doen; cliëntparticipatie in het sociaal domein. We willen cliënten en inwoners vroegtijdig betrekken in het beleidsproces: meedenken, advies geven, invloed hebben op het beleidsproces en op het hulp- en ondersteuningsaanbod van onze gemeente.

UITGANGSPUNTEN

De volgende uitgangspunten vinden we hierbij belangrijk:

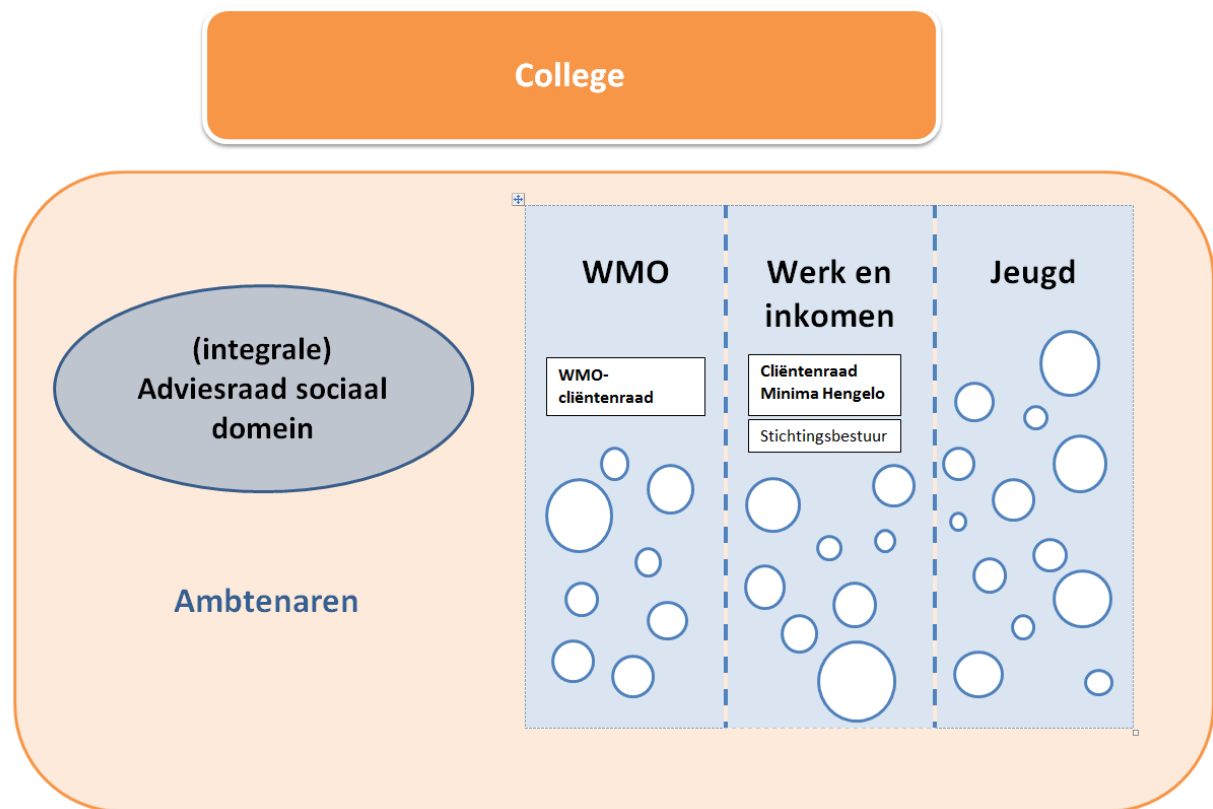
- Passend binnen de kaders zoals aangegeven in het beleidsplan 'Met respect ...' en de aangegeven context.
- Inwoners en cliënten betrekken bij de twee centrale bewegingen binnen het sociaal domein: de veranderbeweging (de transformatie) en de implementatie van de (nieuwe) taken (de transitie).

- Werken aan 'ontschotten'; naar een andere werkwijze die we nu nog niet helemaal kunnen overzien. Daarom is flexibiliteit wenselijk, geen blauwdruk, maar wel met duidelijke afspraken over ieders rol.
- Ieder zoveel mogelijk in eigen kracht zetten.
- Behoud van het goede, gebruik de energie die er is.

DE HOOFDLIJNEN IN BEELD

Deze uitgangspunten vormen de basis van onderstaande schets van de gewenste situatie van cliëntparticipatie sociaal domein. Het illustreert ieders rol en de onderlinge samenhang.

- Adviesraad: hierbij staat de veranderbeweging en beleid centraal: innovatie en vernieuwing, de transformatie, stimuleren van de samenwerking tussen de drie beleidsvelden.
- Cliëntparticipatie per transitie: hierbij staat de implementatie en uitvoering centraal: is de ondersteuning uitvoerbaar, wordt de juiste zorg geleverd, waar zitten 'witte vlekken'?

De hoofdlijnen cliëntparticipatie sociaal domein op hoofdlijnen

Zowel de Adviesraad als de cliëntparticipatie per transitie, vormen een belangrijk onderdeel in het proces voor het bieden van de juiste ondersteuning aan onze inwoner, ieder vanuit hun eigen rol. Essentieel hierbij is dat ieder elkaar kan vinden, kent en goed informeert: de gemeente met de cliëntenraden en Adviesraad, de Adviesraad met cliëntenraden en gemeente, de cliëntenraden met elkaar, met de Adviesraad en gemeente, zowel lokaal als regionaal. De behoefte aan verbinding is door ieder expliciet aangegeven; niet vastgelegd in formele lijnen en overlegstructuren, maar vooral door informele contactmomenten, waarbij informatie en ervaring uitgewisseld worden. De samenwerking op dit gebied willen we stimuleren. De eerste stap daarbij is ieders rol en taak goed te duiden, elkaar kennen en goed kunnen vinden door contactpersonen te benoemen en vooral ook over en weer een actieve houding aan te nemen. Vervolgstep is om gezamenlijk gaandeweg het proces te kijken naar wat goede manieren (blijken te) zijn om de informele contactmomenten verder te stimuleren. Een belangrijke rol is hierbij ook weggelegd voor de raden zelf om hier samen vorm aan te geven. Daarbij kan gedacht worden aan netwerkbijeenkomsten gekoppeld aan een thema of het organiseren van digitale ontmoetingen.

SAMENWERKING MET DE GEMEENTE

Goede samenwerking en informatie-overdracht is essentieel voor goede cliëntparticipatie. Dit willen we onder andere stimuleren door vaste contactpersonen binnen de gemeente aan te wijzen voor de Adviesraad Sociaal Domein en voor de cliëntparticipatie per domein.

Per beleidsveld (Wmo, werk en inkomen en jeugd) worden twee vaste contactpersonen aangewezen: een beleidsmedewerker en een coördinator van de uitvoerende teams voor het betreffende beleidsveld. Een van de drie beleidsmedewerkers is eerste aanspreekpunt voor de Adviesraad. Voor de cliëntparticipatie is de coördinator van het betreffende uitvoerende team eerste aanspreekpunt. Bij cliëntparticipatie jeugd zal de beleidsmedewerker een centrale rol innemen, omdat in dit domein werkende wijs nieuwe, passende manieren van cliëntparticipatie worden verkend en ingezet.

Deze gemeentelijke contactpersonen zorgen ervoor dat de Adviesraad en cliëntenraden/participatie op de hoogte zijn van de thema's en beleidsnota's op sociaal gebied die gepland staan. Zij vormen met elkaar het aanspreekpunt voor cliëntparticipatie. Een van deze zes contactpersonen zorgt ervoor dat deze beleidscontactpersonen elkaar onderling op de hoogte houden en geregeld met elkaar afstemmen.

OPGAAN VAN DE HUIDIGE ADVIESRAAD INKOMEN EN ARBEID IN DE INTEGRALE ADVIESRAAD

De Adviesraad Inkomen en Arbeid vervult op dit moment met dezelfde intentie als hier nu voor de integrale adviesraad beschreven is, de rol voor het beleidsveld Werk en inkomen. Deze adviesraad adviseert het college op hoofdlijnen over vraagstukken van beleid en wetgeving op het terrein van inkomen en arbeid. De adviesraad neemt een onafhankelijke positie in, zowel ten opzichte van het college als ten opzichte van de wethouder die inkomen en arbeid in zijn portefeuille heeft. Het is als het ware een voorloper van bovenstaande Adviesraad sociaal domein. Het verschil zit in de breedte van het adviesveld. De ervaringen van deze adviesraad liggen dan ook ten grondslag aan de onderhavige brede adviesraad sociaal domein.

Op dit moment is er een aantal vacatures in de Adviesraad Inkomen en Arbeid. Daarmee is er ook een natuurlijk moment om deze adviesraad op te laten gaan in de brede Adviesraad Sociaal Domein. In overleg met de Adviesraad Inkomen en Arbeid zal worden nagegaan welke leden in de nieuwe adviesraad zitting willen nemen.

4. ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN NADER UITGEWERKT

Hieronder staat nader uitgewerkt wat bovenstaande hoofdlijnen betekenen voor de Adviesraad Sociaal Domein: rol en taken, organisatie, werkwijze en samenwerking met de gemeente.

ROL EN TAKEN

- De Adviesraad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college van burgemeester en wethouders over het gemeentelijk beleid in het sociaal domein: maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen en jeugdbeleid.
- Doel is een zo integraal mogelijke advisering bij alle veranderingen en beleidsontwikkelingen in het sociaal domein. In eerste instantie wordt gefocust op de onderwerpen voortkomend uit de transformatie-agenda, zoals ontschotting/stimuleren samenwerking tussen de drie transities, de toegang (verbinding toegang gemeenten – andere verwijzers), verbinding jeugdhulp met jeugdwerkloosheid en passend onderwijs. De Adviesraad gaat niet over individuele klachten, bezwaren en belangenbehartiging.
- De Adviesraad geeft onafhankelijk advies. De Adviesraad heeft zijn eigen taak en verantwoordelijkheid zonder last en ruggenspraak en staat niet hiërarchisch boven de cliëntparticipatie van de drie beleidsvelden. Dat betekent dat de leden van de adviesraden zitting nemen op basis van hun kwaliteit en deskundigheid en niet als vertegenwoordigers van specifieke groepen. Formele lijnen zijn er niet met de cliëntparticipatie per beleidsveld, informele lijnen des te meer.
- Bij het uitgeven van haar adviezen maken de leden van de Adviesraad gebruik van hun eigen netwerk en contacten met cliëntenraden, instellingen, diverse (belangen)organisaties, inwoners en ambtenaren. De Adviesraad pakt actief signalen op vanuit de samenleving. Andersom informeert de Adviesraad haar netwerk over signalen.

ORGANISATIE

- De Adviesraad is een weerspiegeling van de diversiteit in de samenleving en de breedte van de onderwerpen in het sociale domein. Zij bestaat uit een mengeling van experts, die kunnen onderhandelen, stukken lezen en schrijven, presenteren en een goed netwerk hebben binnen het sociaal domein.
- De Adviesraad bestaat uit ten minste 9 en ten hoogste 13 leden. De voorzitter wordt uit het midden van de Adviesraad gekozen. De Adviesraad kiest een vice-voorzitter en secretaris uit zijn midden.
- Ieder lid van de Adviesraad is coördinator voor één of meerdere aandachtsgebieden. Deze coördinator houdt zich op de hoogte van de ontwikkelingen in het aandachtsgebied en onderhoudt de contacten met betrokken ambtenaren, organisaties en zorgaanbieders en houdt zich op de hoogte wat er leeft bij de burgers. De coördinator bereidt ook gevraagd en ongevraagd de (pre-)adviezen voor zijn aandachtsgebied voor. Hiervoor kan bijvoorbeeld een tijdelijke werkgroep worden ingesteld.
- De leden van de Adviesraad voldoen aan het volgende profiel:
 - o Zijn deskundig: hebben affiniteit, kennis en ervaring met meerdere onderwerpen binnen het sociale domein.
 - o Zijn onafhankelijk en integer. Ze zitten zonder last en ruggenspraak in de Adviesraad. Ze mogen ook lid zijn van een cliëntenraad, maar zitten niet uit hoofde van die functie in de Adviesraad.
 - o Staan qua persoonlijkheid open/zijn ontvankelijk voor informatie, kunnen out-of-the-box, innoverend, breed denken.
 - o Zijn verbindend: hebben beschikking over een netwerk en staan midden in de samenleving.
 - o Hebben oog voor de diversiteit van de samenleving.
 - o Hebben binding met Hengelo doordat ze hier wonen en/of werken. Het zijn inwoners van Hengelo of directe omgeving. (Indien zij werkzaam zijn bij een zorgaanbieder, moet het lidmaatschap verenigbaar zijn met hun functie. Concreet betekent het dat medewerkers van een zorgaanbieder zitting mogen hebben in de Adviesraad, maar de directeur of leden van het besluitvormend orgaan niet).
 - o Bekleden geen bestuurlijke en/of ambtelijke functie bij de gemeente Hengelo.
- De leden worden op persoonlijke titel benoemd door het college, op voordracht van de Adviesraad.

WERKWIJZE

- De Adviesraad stelt in een compact huishoudelijk reglement vast, hoe vaak en wanneer zij vergadert.
- De vergaderingen worden voorbereid door de voorzitter, vice-voorzitter en secretaris. Vast onderdeel is de terugkoppeling van de relevante ontwikkelingen door de coördinatoren.
- De adviesraad draagt zelf zorg voor de agendering en notulering van de vergaderingen.
- De vergaderingen zijn in principe openbaar, evenals de notulen en de adviezen.
- In het huishoudelijk reglement wordt een rooster van optreden opgenomen, zodanig dat er spreiding zit in optredemomenten. Dit, om ervoor te zorgen dat niet iedereen tegelijk optreedt en ook om het innoverend vermogen te stimuleren.

SAMENWERKING MET DE GEMEENTE

- De Adviesraad adviseert het college van B&W. Het college neemt de adviezen mee in de beraadslaging bij de besluitvorming. Bij de besluitvorming geeft het college gemotiveerd aan waarom het advies wel of niet is overgenomen.
- Tenminste één keer per jaar wordt overlegd met het college.
- De gemeente wijst vaste contactpersonen binnen de gemeente aan voor de Adviesraad per sociaal beleidsveld (Wmo, werk en inkomen en jeugdbeleid): een op beleidsniveau en een op uitvoerend niveau. Een van de drie beleidscontactpersonen is centraal aanspreekpunt voor de Adviesraad.
- De Adviesraad ontvangt van de contactpersoon binnen de gemeente informatie over de beleidsnota's die gepland zijn, met daarbij de planning. De Adviesraad geeft aan op welke wijze zij bij de voorbereidingen ervan betrokken wil worden.
- Op verzoek van de Adviesraad wonen (beleids)ambtenaren de vergaderingen bij om de beleidsplannen toe te lichten en vragen daarover te beantwoorden.

5. CLIËNTPARTICIPATIE PER TRANSITIE NADER UITGEWERKT

Hieronder staat nader uitgewerkt wat bovenstaande hoofdlijnen betekenen voor de cliëntparticipatie per sociaal beleidsveld. Allereerst wordt ingegaan op de rol en taken van de cliëntparticipatie op cliëntniveau om vervolgens dit toe te spitsen op het betreffende sociale beleidsveld, Wmo, werk en inkomen en jeugd.

ROL EN TAKEN

- De cliëntparticipatie richt zich op collectieve cliëntenvertegenwoordiging: het uitwisselen van informatie met, voor en door cliënten inclusief collectieve belangenbehartiging. Deze vorm van participatie richten we in per transitie omdat de cliënten verschillende ervaringen zullen delen en omdat de wijze waarop we dit organiseren kan verschillen per beleidsterrein.
- De implementatie van de ondersteuning staan hierbij centraal. Is de ondersteuning uitvoerbaar, wordt de juiste zorg geleverd, waar zitten 'witte vlekken'?
- De cliëntparticipatie per beleidsveld geeft gevraagd en ongevraagd onafhankelijk advies over uitvoeringszaken in het sociale domein.
- De cliëntenraden dragen zelf zorg voor de agendering en notulering van de vergaderingen.
- De vergaderingen zijn in principe openbaar, evenals de notulen en de adviezen.
- Inwoners en belangenorganisaties worden zoveel mogelijk betrokken om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de samenleving in relatie tot het sociale beleidsveld.
- De gemeente wijst contactpersonen binnen de gemeente aan voor de cliëntparticipatie per beleidsveld: een op beleidsniveau en een op uitvoerend niveau. Het zijn de aanspreekpunten voor de cliëntenraad/cliëntparticipatie voor betreffend sociaal beleidsveld. Zij zorgen ervoor dat de cliëntenraden/cliëntparticipatie op de hoogte is van de thema's en beleidsnota's op sociaal gebied die gepland staan.
- Tenminste één keer per jaar overlegt de cliëntenraad met de betrokken wethouder.
- Op verzoek van de cliëntenraad kunnen (beleids)ambtenaren worden uitgenodigd voor vergaderingen van de cliëntenraad om plannen/ervaringen toe te lichten en vragen daarover te beantwoorden.

De cliëntparticipatie is voor de beleidsterreinen Wmo en Werk en inkomen al georganiseerd. Deze cliëntenraden bestaan al geruime tijd en hebben zich aangepast aan nieuwe situaties en ontwikkelen zich steeds verder. Zij zijn voor de gemeente de gesprekspartner als het gaat om de implementatie van ondersteuning vanuit de Wmo en de Participatiewet en de ervaringen daarmee. Ze bestaan uit een groep (ervarings)deskundigen, die bevoegd en betrokken zijn. Deze cliëntenraden willen we in hun kracht laten en waar nodig en mogelijk hun rol helpen versterken. Daarbij is het uitgangspunt dat de bemoeienis van de gemeente in hun functioneren alleen op die onderdelen moet zijn waar het echt nodig is.

DE WMO CLIËNTERAAD

De Wmo-cliëntenraad adviseert het college gevraagd en ongevraagd op het brede terrein van de Wmo over uitvoeringstaken. Vanaf 1 januari 2015 zijn de taken van de gemeenten voor maatschappelijke ondersteuning veranderd en uitgebreid. De huidige Wmo cliëntenraad staat voor de uitdaging om dit brede Wmo-werkterrein te beslaan. Daar is zij actief mee bezig, zij bereidt zich voor op de toekomstige situatie. Met hulp van Movisie werkt de cliëntenraad haar ambitie en koers uit; zij richt zich op adviezen op uitvoerend niveau. Haar ambitie is om uit te groeien tot een lokaal coördinatiepunt voor cliëntparticipatie voor de Wmo en hierbij een centrale rol te spelen in het initiëren, bewaken en bevorderen van cliëntparticipatie.

De Wmo cliëntenraad wil hiervoor zichtbaar en herkenbaar zijn voor alle inwoners van Hengelo. Aan de hand van een jaarplan werkt de Wmo cliëntenraad diverse thema's uit. Voor 2015 wordt gedacht aan o.a. de evaluatie van keukentafel gesprekken, ondersteuning mantelzorgers, samenwerking met de wijkteams en op welke wijze zij met de inwoners van Hengelo kan communiceren. De expertise die opgebouwd is, ook mede vanuit de belangenorganisaties, wordt benut om uiteindelijk de belangenbehartiging van de inwoners van Hengelo goed neer te zetten.

De juridische basis voor Wmo cliëntenraad is vastgelegd in de wet en voor Hengelo nader geregeld in de regeling Wmo cliëntenraad. De Wmo cliëntenraad heeft een huishoudelijk reglement. Deze regeling en het huishoudelijk reglement zullen aangepast moeten worden aan deze nieuwe situatie.

De Wmo CR pakt haar rol en taken richting de nieuwe setting krachtig op. Deze koers en lijn van de Wmo cliëntenraad past goed in de opzet zoals we die voorstaan met de Adviesraad en cliëntparticipatie per

beleidsveld. Indien wenselijk vanuit de Wmo cliëntenraad kunnen, net als bij de cliëntenraad Minima, de werkzaamheden ondersteund worden door de stichting CWWB. Het voorstel is om dit voor een jaar uit te proberen en om daarna na te gaan of de stichting ook in dit domein meerwaarde biedt.

DE CLIËNTENRAAD MINIMA HENGLO (VOORHEEN CLIËNTENRAAD WET WERK EN BIJSTAND)

De Cliëntenraad Minima Hengelo is de belangenorganisatie voor inwoners van Hengelo met een laag inkomen. Het is een onafhankelijke vrijwilligersorganisatie. Door die onafhankelijkheid kunnen zij zich geheel neutraal inzetten voor de maatschappelijke belangen van de mensen met de laagste inkomens. Dit doet ze door ervaringen en standpunten uitwisselen met de afdeling Sociale Zaken van de gemeente Hengelo, met andere cliëntenraden en instanties, en door gevraagd en ongevraagd advies geven aan de gemeente Hengelo en andere organisaties die actief zijn voor mensen met een laag inkomen. Het is belangrijk dat deze ervaringen gehoord worden. De cliëntenraad Minima bundelt deze ervaringen en is de gesprekspartner voor dit beleidsterrein voor de gemeente. Ook organiseert de cliëntenraad Minima klantenpanels en houdt informatiebijeenkomsten. Ze zorgt voor behartiging van belangen van individuele cliënten wat betreft een uitkering vanuit sociale zekerheid. Hiertoe houdt ze een spreekuur voor cliënten.

De juridische basis voor cliëntenraad Minima is geregeld in de wet en voor Hengelo in de verordening cliëntparticipatie 2015 en in de Statuten van de stichting Belangenbehartiging van de cliënten van Wet Werk en Bijstand te Hengelo (stichting CWWB). Deze verordening en de statuten zullen aangepast moeten worden aan de nieuwe situatie.

De cliëntenraad Minima is een energieke groep die een stevige positie heeft in cliëntparticipatie. De huidige werkwijze past in de opzet zoals we die voorstaan met de Adviesraad en cliëntparticipatie per beleidsveld.

ONDERSTEUNING DOOR STICHTING CLIËNTENRAAD WET WERK EN BIJSTAND (STICHTING CWWB)

De cliëntenraad Minima Hengelo wordt ondersteund door de stichting CWWB. Het doel van deze stichting is om de cliëntenraad zoveel mogelijk te ontlasten van zaken die niet gaan over de kern, spreekbuis van de cliënten in dit beleidsveld. De stichting organiseert de vergaderruimten, benodigd apparatuur, bereidt de begroting en jaarrekening voor, zorgt voor de boekhouding. Op sommige momenten fungeert ze als klankbord voor de cliëntenraad, zonder een stem daarin te hebben. Deze werkwijze functioneert goed voor de cliëntenraad Minima. Het zet de cliëntenraad in haar kracht. De stichting kent een pragmatische insteek, tast de onafhankelijke relatie van de cliëntenraad niet aan en versterkt deze deels. Deze structuur willen we bestendigen. Ook willen we met de cliëntenraad Wmo nagaan in hoeverre zij ook gebruik wil maken van deze ondersteuning. Het voorstel is om dit voor een jaar uit te proberen en om daarna na te gaan of de stichting ook in dit domein meerwaarde biedt.

CLIËNTPARTICIPATIE JEUGD

Het beleidsveld jeugd kent nog geen geformaliseerde (cliënt)participatie voor Hengelo. Vanaf 1 januari 2015 zijn de jeugdzorgtaken van de gemeenten aanzienlijk uitgebreid. Vanaf die datum is de nieuwe Jeugdwet van toepassing en zijn de gemeenten verantwoordelijk voor zowel begeleiden als behandelen en beschermen van de jeugd tot 18 jaar. Dat betekent dat de gemeente ook te maken krijgen met nieuwe doelgroepen. De gemeente Hengelo vindt het zeer wenselijk dat bij de cliëntparticipatie jeugd de jongeren zelf en hun ouders/verzorgers worden betrokken. Hoe dit moet worden georganiseerd, willen we werkende wijs uitvinden.

Het onderzoek door de twee Saxion studenten heeft bijgedragen aan het inzicht hoe jongeren betrokken willen zijn bij het beleid rondom jeugdhulp ('Participeer jij mee?', juni 2014). Jongeren die gebruik maken van jeugdzorg en in Hengelo wonen, zijn via vragenlijsten en interviews gevraagd naar hun mening hierover. De belangrijkste resultaten uit dit onderzoek zijn dat meer dan de helft van de bevroegde jeugd niet wil participeren binnen de gemeente Hengelo. De jeugd die aan heeft gegeven dit wel te willen wordt het liefst geraadpleegd via de organisatie waar de jeugdige hulp van ontvangt. De jeugd die wil participeren binnen de gemeente Hengelo doet dit het liefst op de onderwerpen over de informatievoorziening, waar hij of zij terecht kan met een probleem, over financiële zaken, over de tijdsbesteding van de groepsleiding, de regels betreffende jeugdzorg en de plaatsing van jongeren met problemen. Duidelijk bleek uit het onderzoek dat een geformaliseerde cliëntenraad niet de meest passende vorm is om te participeren. Niet passend bij de

doelgroep en niet passend bij de dynamiek van dit beleidsveld, vanwege onder andere de jongerencultuur (tijdstop, plek en taalgebruik).

De verkennende gesprekken in het jeugddomein bevestigen dat een cliëntenraad niet de meest passende vorm is in het jeugddomein. Hier moet aan andere instrumenten worden gedacht. Nieuwe, meer flexibele instrumenten kunnen hiervoor worden gebruikt, zoals thema-bijeenkomsten, inzet van digitale media, enquêtes e.d. Daarbij kan zeer goed gebruik worden gemaakt van de bestaande structuren, zoals cliëntenraden bij diverse jeugdzorginstellingen, Ondertussen074 en jongerenraden op scholen. De (vernieuwende) vormen en wijzen voor (cliënt)participatie die hieruit komen zouden mogelijk ook toepasbaar zijn voor de andere twee domeinen.

Voor jeugd is ook van belang dat de ouders en mede-opvoeders een stem hebben in hoe het jeugdbeleid in de praktijk tot uitvoering gebracht wordt. Bestaande groepen zoals PAOO (Platform Alle Ouders en Onderwijs) en OOT (Ouders en Onderwijs Twente) zijn waardevol voor de verdere ontwikkeling van de cliëntparticipatie jeugd. De oudergroepen vormen samen met de eerder genoemde twee groepen, te weten jongeren zelf en de begeleiders uit de jeugdhulpverlening, drie belangrijke groepen voor de cliëntparticipatie jeugd.

De gesprekspartners vanuit jeugd hebben de voorkeur aangegeven 'gewoon' te beginnen, flexibiliteit te houden, geen blauwdruk neer te leggen, maar op basis van thema's de (cliënt)participatie te organiseren. Om de juiste vorm(en) met elkaar samen uit te vinden, met de drie groepen die bij jeugdbeleid betrokken zijn: de jongere zelf, de ouders/verzorgers en de zorgbegeleiders. Binnen dit domein is ook een rol weggelegd voor jongeren zonder hulpvraag en het onderwijs. Belangrijk uitgangspunt bij de transities is immers om zoveel mogelijk in te zetten op preventie en algemene voorzieningen. Juist jongeren zonder hulpvraag kunnen helpen de jongeren met hulpvraag mee te laten spreken; zij spreken elkaars taal, het zorgt voor meer begrip over en weer en helpt de vraagstukken in de jeugdzorg boven tafel te krijgen.

Een eerste aanzet hiervoor is gemaakt bij de bijeenkomst jeugd 'Een halfjaar op weg' van 25 juni 2015. Bij de ruim 140 aanwezigen uit dit werkveld is gevraagd hoe cliëntparticipatie in het jeugddomein vorm gegeven moet worden. 'Thema-bijeenkomsten, flexibel, gebruik maken van bestaande clubs, jongeren-ouders-hulpverleners, onderwijs betrekken, en vooral doen' waren veel gehoorde termen. Bij deze weg van 'werkende wijs vormgeven' ligt ook een actieve rol van de Adviesraad Sociaal Domein.

Met de invulling van de richting is een start gemaakt via Ondertussen074. Via deze jongerensite vragen we aandacht aan jeugdbeleid en jeugdzorg en proberen we jeugd te interesseren actief mee te spreken en te denken in het jeugdbeleid. We peilen de potentiële interesse onder Hengelose jongeren voor meer betrokkenheid bij Jeugdhulpverlening en cliëntparticipatie.

6. ONDERSTEUNING EN FINANCIËN

Het college zorgt ervoor dat de Adviesraad en cliëntenraden kunnen beschikken over de middelen die noodzakelijk zijn om haar taken uit te kunnen voeren. Uitgangspunt hierbij is de raden zoveel mogelijk in eigen kracht te zetten, 'faciliteren' maar niet 'overnemen'. De raden zorgen zelf voor de verslaglegging, opstellen van notulen en adviezen. Juist dit zijn belangrijke advies- en sturingselementen. De gemeente levert geen secretariële ondersteuning, maar zorgt wel dat de faciliteiten aanwezig zijn om dit te verzorgen. Dat betekent in ieder geval dat de gemeente vergaderfaciliteiten ter beschikking stelt, zoals vergaderruimten, kopieer- en postmogelijkheden en andere zaken. Voor het jeugddomein moet nagegaan worden welke ondersteuning waarbij nodig is.

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

Voor het uitvoeren van de taken van de cliëntparticipatie stelt de gemeente Hengelo budget beschikbaar. Het is een werkbudget voor out-of-pocket-kosten, zoals het organiseren van themabijeenkomsten, houden van enquêtes, deskundigheidsbevordering, onkostenvergoeding voor leden en dergelijke. Ook wordt uit dit budget de vrijwilligersbijdrage aan de leden gedaan. Jaarlijks wordt op basis van een werkplan het budget vastgesteld en verantwoording afgelegd.

Het huidige budget voor de bestaande raden bedraagt (peildatum 2015) voor de Wmo cliëntenraad € 14.300 en voor de cliëntenraad Minima € 22.600. Het verschil tussen beide bedragen is de huisvesting. In het budget voor de cliëntenraad Minima zit de huur van de spreekruimte in de Sterrentuin. De Wmo cliëntenraad gebruikt de gemeentelijke faciliteiten, zij vergadert in het gemeentehuis.

Voor de Adviesraad en cliëntparticipatie jeugd is er op dit moment nog geen budget beschikbaar.

Het budget voor de cliëntparticipatie voor alle beleidsvelden willen we gelijktrekken: voor de Adviesraad sociaal domein, voor de Wmo cliëntenraad, voor de cliëntenraad Minima en voor de cliëntparticipatie jeugd. Dat betekent dat er voor de vier raden/cliëntparticipatie een budget beschikbaar is van maximaal € 15.000, waarbij het bedrag voor de cliëntenraad Minima opgehoogd blijft met de huurprijs.

Voor de eerste twee jaar financieren we het budget voor de in te stellen Adviesraad en cliëntparticipatie Jeugd, ieder € 15.000, uit het innovatiebudget. Beide zijn nieuwe vormen van cliëntparticipatie, die enerzijds mede richting moeten geven aan de transformatie van het sociale domein en anderzijds ook een nieuwe manier van cliëntparticipatie stimuleren. De ervaringen hieruit kunnen worden uitgerold over de andere twee beleidsvelden. De bestaande raden kunnen kijken in hoeverre deze nieuwe manier van werken ook toegepast kan worden in betreffend beleidsveld. Ruim voor verloop van de twee jaar bezien we in hoeverre het budget passend is en of en hoe het structureel moet worden opgenomen in de begroting, waarbij een mogelijkheid is om het budget uit de betreffende beleidsvelden te financieren.

Het budget voor de cliëntparticipatie Jeugd wordt aangewend voor instrumenten die hiervoor worden ingezet. Daarbij kan gedacht worden aan themabijeenkomsten en enquêtes, maar ook aan het uitdiepen en halen van informatie over een specifiek thema door een belangengroepering uit het Jeugddomein. Dit budget wordt vooralsnog beheerd door de sector Samenleving.

Met deze vormgeving voor de cliëntparticipatie sociaal domein gaan we een nieuwe fase voor cliëntparticipatie in. We gaan daarmee op weg naar een nieuwe werkwijze. Het eerste jaar is voor de bestaande cliëntenraden een overgangsfase, voor de Adviesraad en cliëntparticipatie jeugd is het een opstartfase. Dat kan betekenen dat er mogelijk extra eenmalige kosten komen. Om hier enige speelruimte te hebben, reserveren we voor de totale cliëntparticipatie sociaal domein een bedrag van € 5.000.

VRIJWILLIGERSBIJDRAGE

De leden van de Adviesraad en cliëntenraden krijgen een vrijwilligersbijdrage. Deze bijdrage komt uit het werkbudget van de betreffende raad/cliëntparticipatie, zoals hierboven opgenomen. Deze vrijwilligersbijdrage komt in de plaats van de presentiegelden (zoals nu nog voor Wmo cliëntenraad). Hierbij zijn de uitgangspunten dat het een bijdrage is voor de waardering voor de inzet en dat deze voor alle raden voor cliëntparticipatie gelijk is. Voorwaarde voor de vrijwilligersbijdrage is dat ieder lid van de Adviesraad coördinator is voor een of meerdere aandachtsgebieden en tenminste 8 vergaderingen heeft bijgewoond in betreffend jaar.

De vrijwilligersbijdrage bedraagt € 600 op jaarbasis per lid van de Adviesraad/cliëntenraad. De vrijwilligersbijdrage voor de voorzitter en voor de secretaris bedraagt € 1.000 op jaarbasis.

De leden van het bestuur van de stichting CWWB krijgen uit het budget van de cliëntenraad Minima momenteel een (zeer beperkte) onkostenvergoeding. Deze blijft op dezelfde manier geregeld.

7. DE IMPLEMENTATIE EN MONITORING

IMPLEMENTATIE

Dit concept plan wordt toegestuurd naar de gemeenteraad om haar te informeren, met het voorstel om in de politieke markt van 1 september 2015 nadere toelichting te geven en de zienswijze van de raad op te halen.

Daarna zal het plan definitief worden opgesteld en ter vaststelling aan het college worden aangeboden.

Zodra het plan is vastgesteld, zal begonnen worden met de werving van kandidaten voor de Adviesraad. Een gemeente-advertentie zal hiervoor worden geplaatst. Een selectiecommissie, bestaande uit een vertegenwoordiger van elk beleidsveld en de sectormanager samenleving, zal kandidaten selecteren. Het streven is om september/oktober de Adviesraad te installeren in een bijeenkomst, waarvoor ook de leden van de andere raden en vertegenwoordigers uit het jeugddomein worden uitgenodigd.

Samen met de Adviesraad en vertegenwoordigers uit het beleidsveld Jeugd zal het ontwikkelingstraject voor de cliëntparticipatie werkende wijs worden vormgegeven.

MONITORING

Het sociale domein is in beweging. De cliëntparticipatie in dit domein ook. De structuur die nu is neergelegd, zullen we jaarlijks evalueren. Voelen de cliënten zich voldoende gehoord, zijn de cliënten tevreden over de ondersteuning, komen we dichterbij onze doelstellingen uit de beleidsnota 'Met respect ... op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning'?

BIJLAGEN:

- reglement Adviesraad (volgt)
- profiel lid Adviesraad (volgt)